הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם סִימָן קסב

שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה שְׁטִיפָה שְׁתֵּי פְּעָמִים. (מה) אִם נָגַע בָּהֶם אַחֵר שֶׁלֹּא נָטַל יָדָיו, בְּעוֹדָן לַחוֹת מִן הַמַּיִם, צָרִיךְ לְנַגְּבָם וְלַחֲזֹר וְלִטֹּל, שֶׁהֲרֵי זֶה טִמְּאָם (מו) עַל יְדֵי הַמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶם. לְכָךְ צָרִיךְ לְזַהֵר כְּשֶׁשּׁוֹפֵךְ מַיִם שְׁלִישִׁיִּים, (מז) שֶׁהֵם שְׁנִיִּים לְכַד מֵהָרִאשׁוֹנִים, (מח) שֶׁלֹּא יִגַּע יָד בַּחֲבֶרְתָּהּ עַד שֶׁיִּשְׁפֹּךְ גַּם זֶה עַל הַשְּׁנִיָּה, אוֹ שֶׁיִּשְׁפֹּךְ מֻתְחָלָה עַל שְׁתֵּיהֶן כְּאֶחָד, וְאִם נָטַל כָּל יָד מֵרְבִיעִית (מט) אֵינוֹ צָרִיךְ (נ) לְכָל זֶה: ה מִתּוֹךְ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ יִתְבָּאֵר לְךָ דִּהָא דִּיָּד נִטְמְאָה בִּשְׁפִשּׁוּף חֲבֶרְתָּהּ, דַּוְקָא בְּנָטַל יָדוֹ אַחַת וְאַחַר כָּךְ שִׁפְשְׁפָה בַּחֲבֶרְתָּהּ, אֲבָל אִם רָצָה לִטֹּל בִּתְחִלָּה (נ) שְׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת נוֹטֵל, דִּשְׁתֵּיהֶן נֶחְשָׁבוֹת כְּיָד אַחַת וְאֵינָן מְטַמְּאוֹת זוֹ אֶת זוֹ, וַאֲפִלּוּ אַרְבָּעָה אוֹ חֲמִשָּׁה שֶׁהִנִּיחוּ יְדֵיהֶם זֶה בְּצַד זֶה, אוֹ זֶה עַל גַּב זֶה, כְּיָד אַחַת חֲשִׁיבֵי, (נא) וְאֵינָן מְטַמְּאוֹת זוֹ אֶת זוֹ: ו כְּנָטַל שְׁתֵּי יָדָיו זוֹ לְעַצְמָהּ, וְנִמְלַךְ (פְּרוּשׁ נִתְיַצֵּעַ) כְּשֶׁנָּטַל הַמַּיִם הַשְּׁנִיִּים וְהִגִּיעַ יָדָיו זוֹ לָזוֹ וְשָׁפַךְ עַל שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת יָדָיו טְמֵאוֹת, מִפְּנֵי שֶׁכְּשֶׁצֵּרַף יָדָיו זוֹ לָזוֹ לְקַבֵּל הַמַּיִם הַשְּׁנִיִּים (נב) נִטְמְאוּ יָדָיו בִּנְגִיעָתָם זוֹ לָזוֹ, דְּמַיִם שֶׁעַל גַּב יָד זוֹ מְטַמְּאִים מַיִם שֶׁעַל גַּבֵּי חֲבֶרְתָּהּ וְגַם אֶת הַיָּד, וּכְשֶׁנָּטַל אֶת הַשְּׁנִיִּים לֹא טִהֲרוּ אֶת הָרִאשׁוֹנִים, כֵּיוָן שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת חֲבֶרְתָּהּ, אֶלָּא אַדְרַבָּה גַּם הַשְּׁנִיִּים נִטְמְאוּ בָּהֶן, וְצָרִיךְ לְנַגֵּב יָדָיו (נג) וְלִטֹּל שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת. הַגָּהּ: (נד) וְכָל שֶׁכֵּן לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִגַּע בְּיָדוֹ שֶׁשָּׁפַךְ עָלֶיהָ פַּעַם אֶחָד לְיָדוֹ הַשֵּׁנִית שֶׁשָּׁפַךְ עָלֶיהָ שְׁתֵּי פְּעָמִים (מרדכי פרק אלו דברים (סי' רנ)):

ז (נה) * לְאִם שִׁפְשֵׁף יָדָיו זוֹ בָּזוֹ, יְזָהֵר שֶׁלֹּא יִגַּע (נו) חוּץ מִמָּקוֹם שֶׁנִּפְלוּ בּוֹ מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְטַמְּאוֹת

בֵּאוּר הַלָּכָה

ז * **אִם שִׁפְשֵׁף יָדָיו זוֹ בָּזוֹ יְזָהֵר וְכוּ'.** דַּע דִּלְהָרַא"שׁ (חולין פ"ח סי' יא) וְסִיעָתוֹ דִּסְבִירָא לְהוּ דִּלְמַעְלָה מִקְּשָׁרֵי אֶצְבְּעוֹת אֵין מָקוֹם טָמֵא כְּלָל מִפְּאִלָא לֹא שַׁיָּךְ דִּין זֶה, רַק דְּהַמְחַבֵּר חֵשֶׁשׁ לְרַצַּת הָרַשְׁבָּ"א (תורת הבית בית ו שער א) יְדֵי הַמַּיִם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהַמַּיִם נִטְמְאוּ מִנְּגִיעָתוֹ וּמִטְּמְאִין הַיָּדַיִם: (מז) **שְׁהֵם שְׁנִיִּים.** שֶׁהָרִאשׁוֹנִים בְּאִים רַק לְהָסִיר הַלִּכְלוּךְ כַּנַּ"ל בְּסָעִיף ב': (מח) **שֶׁלֹּא יִגַּע יָד בַּחֲבֶרְתָּהּ.** שֶׁחֲבֶרְתָּהּ כְּשֶׁאֵין עָלֶיהָ רַק מַיִם רִאשׁוֹנִים הֲלֹא טְמֵאִים הֵם וּמְטַמְּאִין אֶת יָדוֹ הָרִאשׁוֹנָה, [ב]וּבְדִיעֲבַד אִם נָגַע (נ) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין צָרִיךְ לְנַגְּבָהּ, רַק נוֹתֵן אַחַר כָּךְ מַיִם עָלֶיהָ פַּעַם אַחַת, דְּכֵיוָן שֶׁכְּבָר הָיוּ טְהוֹרִים לְגַמְרֵי אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְמְאוּ מִיַּד הָאַחֶרֶת מֵהֲנֵי מַיִם הַשְּׁנִיִּים לְטַהֵרָם, (נא) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּגַם בָּזֶה צָרִיךְ לְנַגְּבָהּ כְּמוֹ בְּנִגַּע בָּהֶם אַחֵר: (מט) **אֵינוֹ צָרִיךְ לְכָל זֶה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב מִקֹּדֶם דְּאֵין צָרִיךְ מַיִם שְׁנִיִּים וּמַמֵּתֵר תֵּכֶף לְשֶׁשְּׁפָם זֶה בָּזֶה, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִגַּע בָּהֶם אַחֵר שֶׁלֹּא נָטַל יָדָיו וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן מ"ה, וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל מ ס"ג) דְּמִכָּל מָקוֹם אִם כְּבָר בֵּרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם וְנִזְכַּר יַחֲזֹר וְיִטֹּל יָדָיו (נט) וְלֹא יְבָרֵךְ. (מ) כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים אִם נָטַל הַכֶּלִי בְּיָדוֹ הַלַּחָה [הַיְינוּ (מצ) בְּיָד הַיְמָנִית שֶׁשָּׁפַךְ עָלֶיהָ מִתְּחִלָּה פַּעַם אַחַת בְּיָדוֹ הַשְּׂמָאלִית] נִטְמָא אֵזֶן הַכֶּלִי מַהַמַּיִם שֶׁיֵּשׁ עַל יָדוֹ, דְּמַיִם הָרִאשׁוֹנִים טְמֵאִים הֵם, וְאִם חָזַר וַאֲחָזוֹ בְּיָדוֹ הַשְּׂמָאלִית לְטֹל פַּעַם שְׁנִיָּה עַל הַיְמָנִית נִטְמָא יָדוֹ עַל יְדֵי זֶה וְצָרִיךְ לְנַגְּבָהּ, וְהָעֲצָה לָזֶה שֶׁיְּשַׁיֵּל רְבִיעִית בְּבַת אַחַת עַל כָּל יָד וָיָד, אוֹ שֶׁיִּשְׁפֹּךְ מַיִם רִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּים עַל כָּל יָד וָיָד בִּפְנֵי עַצְמָהּ: ה (נ) **שְׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת.** אֲבָל בְּנָטַל רַק אַחַת וְשָׁפַךְ מְמֶּנָּה עַל הַשְּׁנִיָּה, אַף שֶׁלֹּא נָגַע בָּהּ וְנִתְכַּוֵּן מִתְּחִלָּה לִטֹּל גַּם הַשְּׁנִיָּה אֲפִלּוּ הָכִי טְמֵאָה וְכַנַּ"ל בְּסִימָן קנ"ט סָעִיף ו' [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב)]: (נא) **וְאֵינָן מְטַמְּאוֹת זוֹ אֶת זוֹ.** וְלִעֵיל בְּסִימָן ק"ס סָעִיף י"ג מְבֹאָר דִּכְשֶׁעַת הַדְּחָק אֵין צָרִיךְ בָּזֶה רְבִיעִית לְכָל אֶחָד, אֶלָּא נוֹטֵל מֵרְבִיעִית לִשְׁנַיִם, מַחֲצִי לוֹג לִשְׁלֹשָׁה וּלְאַרְבָּעָה, רַק אִם הִסְפִּיק לָבוֹא עַל יָדֵיהֶם כָּל שֶׁעוּר הַנְּטִילָה כָּרְאוּי: ו (נב) **נִטְמְאוּ יָדָיו.** דְּמַיִם הָרִאשׁוֹנִים כְּשֶׁהֵם פְּחוּתִים מֵרְבִיעִית טְמֵאִים הֵם וּמְטַמְּאִין זֶה אֶת זֶה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ד': (נג) **וְלִטֹּל שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת.** הַיְינוּ אַף בִּרְבִיעִית אַחַת סַגִּי בָּזֶה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ד' וְה': (נד) **וְכָל שֶׁכֵּן לִזָּהֵר וְכוּ'.** מִמַּשְׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה דְּאַף בָּזֶה הַיָּדַיִם שָׁוִים לְגַמְרֵי, שֶׁאִם הוּא לַח אִם כֵּן כְּשֶׁנּוֹטֵל יָדוֹ אַחַת נִטְמָא הַמַּיִם שֶׁעַל הַכֶּלִי, וּכְשֶׁחֲזַר וְיִטֹּל וְיִגַּע בָּהּ בְּהֵיוֹת שֶׁכְּבָר נָטַל תִּטְמָא אוֹתוֹ הַיָּד עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר שִׁלְחַן שְׁלֹמֹה (ס"ב), וּמִשְּׁמַע מִלְּשׁוֹנָם שֶׁבְּמָקוֹם רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁנּוֹטֵל הַכֶּלִי בְּיָדוֹ יְזָהֵר שֶׁיִּהְיֶה אֵזֶן הַכֶּלִי נָגוּב, דְּאִי לָאו הָכִי תִּטְמָא תֵּכֶף עַל יְדֵי הַיָּד. וּבְאֶמֶת מִמַּשְׁמַע מֵהָאַחֲרוֹנִים [הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּסָעִיף קָטָן י' וְהַגְּרִ"ז (סעי' יג)] דְּעַל יְדֵי זֶה לֹא נִטְמָא הַמַּיִם, דְּהַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁנָּגַע בְּיָדוֹ בְּמַיִם שֶׁבִּכְלֵי שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת נְטִילָה דִּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן ק"ס סָעִיף י"א דְּלֹא נִפְסְלוּ הַמַּיִם עַל יְדֵי זֶה, וְהָכָא נָמֵי הָרֵי אוֹתָהּ הָיָד לֹא נָטַל עֲדַיִן, וְכֵן מִשְּׁמַע מִלְּחָם חַמּוּדוֹת (חולין פ"ח אות פד) הַמּוּבָא שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם, וְזֶהוּ **שֶׁכָּתַבְנוּ בְּדִיּוּק בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁשָּׁפַךְ עָלֶיהָ מִתְּחִלָּה וְכוּ'**, דְּזוֹ כְּבָר שָׁעַת נְטִילָה הִיא וְיֵשׁ עָלֶיהָ מַיִם טְמֵאִים מִשְּׁפִיכָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהָיְתָה פְּחוּת מֵרְבִיעִית: ז (מצ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:** (מצ) **וְרָאִיתִי בְּסִפְתֵּי תְּשׁוּבָה שֶׁכָּתַב שֶׁלְּכָתְּחִלָּה יְזָהֵר שֶׁיִּהְא אֵזֶן הַכֶּלִי נָגוּב לְגַמְרֵי, שֶׁאִם הוּא לַח אִם כֵּן כְּשֶׁנּוֹטֵל יָדוֹ אַחַת נִטְמָא הַמַּיִם שֶׁעַל הַכֶּלִי, וּכְשֶׁחֲזַר וְיִטֹּל וְיִגַּע בָּהּ בְּהֵיוֹת שֶׁכְּבָר נָטַל תִּטְמָא אוֹתוֹ הַיָּד עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר שִׁלְחַן שְׁלֹמֹה (ס"ב), וּמִשְּׁמַע מִלְּשׁוֹנָם שֶׁבְּמָקוֹם רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁנּוֹטֵל הַכֶּלִי בְּיָדוֹ יְזָהֵר שֶׁיִּהְיֶה אֵזֶן הַכֶּלִי נָגוּב לְגַמְרֵי, כֵּיוָן שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת

זוֹ אֶת זוֹ: **ח** (נז) מְנַטֵּל יָדוֹ אַחַת וְשִׁפְשְׁפָה (נח) בְּרִאשׁוֹנָה, (פרוש, כְּדֵי לְנַגְּבָהּ וּלְפִיכָךְ לֹא נִטְמָא יָדוֹ, מַה שָּׁאֵין כֵּן בְּסִימָן קס״ד סָעִיף ב׳ שֶׁחִכֵּךְ בְּרֹאשׁוֹ), אוֹ בַּכֹּתֶל, וְאַחַר כָּךְ חָזַר וְנָגַע בְּאוֹתָם מַיִם שֶׁבָּאוּ מִיָּדוֹ עַל הָרֹאשׁ וְעַל הַכֹּתֶל (נט) טְמֵאָה. שֶׁאוֹתָם מַיִם טְמֵאִים חָזְרוּ וְטִמְּאוּ אֶת הַיָּד שֶׁנָּגַע בָּהֶם, אַף עַל גַּב דְּכָל כַּמָּה דְּלֹא שְׁפְשֵׁף (ס) * מְטַהֲרִים (ו) בְּשִׁפְשׁוּף, הַשְׁתָּא דְּחָזַר וְנָגַע (סא) גָּרַע. וּכְבָר נִתְבָּאֵר (ס״ב) שֶׁהַשּׁוֹפֵךְ רְבִיעִית כְּאַחַת אֵינוֹ בִּכְלַל כָּל אֵלּוּ, דְּאֵין שָׁם מַיִם טְמֵאִים כְּלָל: **ט** נִכְשְׁשׁוֹפֵךְ מַיִם רִאשׁוֹנִים עַל יָדָיו (סב) צָרִיךְ לְזָהֵר

מ פרק ב׳ דְּיָדַיִם (מ״ג) וְשָׁם (מ״ב) בְּפָרוּשׁ הָרַ״שׁ. נ שָׁם מִשְׁנָה ב׳.

בְּאֵר הֵיטֵב

עַצְמָהּ הָרִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּים. עַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): **ח** (ו) **בְּשִׁפְשׁוּף.** עַיִן ט״ז (סק״ז) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). כָּתַב הַלְּחֶם חֲמוּדוֹת (חולין פ״ח אות פח) אִם קִנַּח בְּמַפָּה כְּדַרְכּוֹ

וְאִם חָזַר וְאוֹחֵז בְּיָדוֹ הָרִאשׁוֹנָה נִטְמְאָה יָדוֹ מִמַּגָּה וְצָרִיךְ לְנַגְּבָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף (ד׳) (ח׳) לָכֵן יִטֹּל רְבִיעִית כְּאַחַת. (וְכָאן) [וְכֵן] מְהַנֵּי נַמִּי אִם יִשְׁפּוֹךְ עַל כָּל הַיָּד בְּפַנֵּי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּשָׁם אֵין מָקוֹם טָמְאָה לְכָל (מג) הַפּוֹסְקִים, [בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו בטעמא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים]. וְדַע דְּכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִגַּע לְמַעְלָה מִמָּקוֹם שֶׁהִגִּיעוּ הַמַּיִם, (מד) הוּא רַק בְּעוֹד יָדָיו לַחוֹת, דְּאָז כָּךְ כְּשֶׁכָּבָר נִגַּב יָדוֹ אֵין צָרִיךְ לִזָּהֵר בָּזֶה כְּלָל, וְאַף אִם נִתְלַחְלְחוּ אַחַר כָּךְ לֵית לַן בְּהּ כֵּיוָן שֶׁכְּבָר טָהֵר יָדָיו וְנִגְּבָן: **ח** (נז) **נְטַל יָדוֹ אַחַת וְכוּ׳.** אֲפָרַשׁ כְּלָל עִנְיָן שֶׁל סָעִיף זֶה. הִנֵּה מְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ב׳ דְּהַנּוֹטֵל יָדָיו צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ מַיִם רִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּים, וְהָרִאשׁוֹנִים מְטַהֲרִים הַיָּדַיִם וְהֵם עַצְמָן טְמֵאִים וְהַשְּׁנִיִּים מְטַהֲרִים אוֹתָן, וְרַק בְּשֶׁפַּךְ רְבִיעִית בְּבַת אַחַת עַל יָדָיו אֵין צָרִיךְ לִשְׁנַיִם לְרֹב הַפּוֹסְקִים, וְכָתַב כָּאן הַמְחַבֵּר דְּאִם נָטַל רַק מַיִם רִאשׁוֹנִים לְבַד, (מה) וּבְפָחוֹת מֵרְבִיעִית דְּהַמַּיִם טְמֵאִים הֵם, אִם קִנַּח אוֹתָם נִטְהֲרוּ יָדָיו אַף בְּלֹא מַיִם שְׁנִיִּים, כֵּיוָן שֶׁיָּדוֹ עַצְמוֹ נִטְהֲרָה בְּמַיִם רִאשׁוֹנִים לְבַד, וְרַק אִם חָזַר וְנָגַע בְּמֵי הַקִּנּוּחַ נִטְמְאוּ יָדָיו מֵהֶם, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה מטהרים) שֶׁהֶאֱרַנוּ דְּהֵיינוּ בְּדֵיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לִשְׁנַיִם דַּוְקָא: **(נח) בְּרִאשׁוֹנָה.** בְּשֶׁעָרוֹת (מו) שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, וְאַף דְּאִם נָגַע בְּזוֹלָתָהּ צָרִיךְ נְטִילָה שֵׁנִית כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן קס״ד, שֶׁאֲנִי הָכָא שֶׁאֵינוֹ מְחַכֵּךְ בֵּין הַשְּׂעָרוֹת מְקוֹם הַזֵּעָה, אֶלָּא מְקַנֵּחַ יָדָיו מִלְמַעְלָה וּכְמוֹ שֶׁמְּפָרֵשׁ הַמְצַיֵּן בָּרָמ״א: **(נט) טְמֵאָה.** וּכְגוֹן שֶׁלֹּא נָטַל עָלֶיהָ רַק מַיִם רִאשׁוֹנִים וּפָחוֹת מֵרְבִיעִית דְּאָז הַמַּיִם טְמֵאִים הֵם וְכַנַּ״ל: **(ס) מְטַהֲרִים בְּשִׁפְשׁוּף.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (מו) דְּאִלּוּ לֹא חָזַר וְנָגַע בְּאֵלּוּ הַמַּיִם הָיָה נִטְהָר יָדוֹ לְגַמְרֵי בְּהַקִּנּוּחַ לְבַד בְּלֹא מַיִם שְׁנִיִּים, דַּהֲלֹא קִנּוּחַ הַמַּיִם טְמֵאִים שֶׁעָלָיו, הַשְׁתָּא דְּחָזַר וְנָגַע גָּרַע: **(סא) גָּרַע.** וְצָרִיךְ לְנַגֵּב וְלַחֲזֹר וְלִטֹּל כָּרָאוּי וְכַמְבֹאָר בַּסְּעִיפִים הַקּוֹדְמִים: **ט** (סב) **צָרִיךְ לְזָהֵר וְכוּ׳.** וְאִם אֵינוֹ נִזְהָר וְנִמְצָא אַחַר הַנְּטִילָה שֶׁל הַשְּׁנִיִּים צְרוֹר אוֹ קֵיסָם (מח) יָדָיו טְמֵאוֹת, וְצָרִיךְ (מט) לְנַגְּבָן וְלַחֲזֹר וְלִטֹּל רִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּים כַּדִּין, אַף אִם הֵסִיר הַצְּרוֹר אַחַר מַיִם הָרִאשׁוֹנִים וְשָׁפַךְ אַחַר כָּךְ הַשְּׁנִיִּים, [אוֹ שֶׁבַּהֲדַחַת הַשְּׁנִיִּים הוּדְחוּ הַצְּרוֹר וְהַקֵּיסָם] יֵשׁ לְעַיֵּן בַּדָּבָר (נ) דְּאוּלַי מְהַנֵּי, וּמְצָאתִי בְּפְרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יז) וּבְבֵאוּרֵי הַגְּאוֹן מַהַר״מ בַּנְעט עַל הַמָּרְדְּכַי (ברכות פ״ח אות מז) דְּהֵיינוּ כְּשֶׁנִּגַּב בְּדֵיעֲבַד, וּבְתוֹסֶפְתָּא שְׁלָנוּ לֹא נִזְכַּר כְּלָל נִמְלַךְ, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּאַף אַחַר הַנִּגּוּב צָרִיךְ שְׁנַיִם וּכְדַעַת הָרַאֲבַ״ד הַמּוּבָא בְּתוֹרַת הַבַּיִת הָאָרֹךְ], וּלְדִינָא אִם כְּבָר נִגַּב יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל וְכִלְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהָאַחֲרוֹנִים כָּאן, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה נִרְאֶה דְּצָרִיךְ שְׁנַיִם דַּוְקָא אִם אֵינוֹ נוֹטֵל רְבִיעִית בְּבַת אַחַת וְכִשְׁפִיטַת לְשׁוֹן הָרִאשׁוֹנִים הַנַּ״ל, [וְהַתּוֹסֶפְתָּא (ידים) בְּפֶרֶק (ב׳) (א׳) (ה״ב) שֶׁכָּתוּב בָּהּ דְּאִם שִׁפְשֵׁף בְּרֹאשׁוֹ טְהוֹרָה, הוֹכִיחַ הָרַ״שׁ (שם פ״ב מ״ב) דְּעַל כָּרְחָךְ אַחַר מַיִם הָרִאשׁוֹנִים הוּא מִמּוּכָּח דְּטָהוֹר בָּזֶה, וְכָל הַפּוֹסְקִים הַנַּ״ל אוֹ דְּיֵרָקְרוּ דְּהֵיינוּ בְּקִנּוּחַ כָּלָל וְכַמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו ואח״כ), אוֹ דְּיֵרָקְרוּ אֲבָל לֹא נִגַּב כְּלָל וְכַמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו שהשופך) דְּסְתָם יָדַיִם אֵין בְּזֶה כְּמַבְאָר בְּבֵית יוֹסֵף דְּהֵיינוּ דְּלֹא נִטְמְאוּ כְּלָל, וְרַק בְּשֶׁפַּךְ רְבִיעִית בְּבַת אַחַת עַל כָּל פָּנִים, וּכְמוֹ בְּכָל מָקוֹם דְּבָמַיִם רִאשׁוֹנִים יָדוֹ טְהוֹרָה אֲבָל צָרִיךְ מַיִם שְׁנִיִּים לְטַהֵר הַמַּיִם]. **וְהִנֵּה כָּל עִקַּר הָאי דִּינָא דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ מֵיירֵי שֶׁצָּל יָדוֹ הִגִּיעַ כְּשִׁעוּר נְטִילָה, וּבְכָלִי הָיָה רְבִיעִית, [דְּאִם לֹא הָיָה בַּכְּלִי רְבִיעִית אֵין כָּאן נְטִילָה כְּלָל], וְשָׁפַךְ מִקְצָת מִמַּגָּה עַל יָדוֹ, דְּעַל יְד אַחַת אֵין צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ כָּל הָרְבִיעִית, דְּכִרְבִיעִית דְּיֵ לִשְׁתֵּי יָדַיִם דְּיָדוֹ נִטְהֶרֶת בָּזֶה, אֲבָל צָרִיךְ שְׁנַיִם בְּשָׁכִיל לְטַהֵר הַמַּיִם, וּכְזֶה כָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּכִנְגּוּב סָגֵי** (אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) בְּשֵׁם מַעֲרַנֵי יוֹם טוֹב (מלבושי יו״ט סק״ו)):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מג) זוּלַת לְרֹאשׁ הָעֲרוּךְ (ערך מ״י): **(מד)** כֵּן כָּתַב הָרַשְׁבָּ״א לְהַדְיָא בְּמִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת (בית ו שער ב) וְחָלַק שָׁם עַל הָרַא״ה (בבדק הבית שם) שֶׁלֹּא כָּתַב כֵּן: **ח** (מה) **וּכְגוֹן שֶׁהָיָה בַּכְּלִי רְבִיעִית כְּשִׁעוּר נְטִילָה, אֲבָל לֹא שִׁקְכוּ בָּלָה עַל יְד אַחַת,** דְּשִׁעוּר זֶה סָגֵי לְשִׁתֵּי יָדָיו: **(מו)** אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) וְחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל מ סי״ט) וְהַגְּרַ״ז בְּסִימָן קס״ד (סי״ב), וּלְלא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): **(מז)** הָרַ״שׁ (ד״ה פ״א מ״ב) וְכֵן כָּתַב הַלְּחֶם חֲמוּדוֹת (חולין פ״ז אות פה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) וְהַגְּרַ״א וּלְלא כְּטַ״ז (סק״ז): וְדִבְרֵי הַשַּׁ״ז תְּמוּהִים דִּבְרַמְבַּ״ם פֶּרֶק י״א דְּמַקְוָאוֹת (ה״ג) כָּתַב בְּהֶדְיָא דְּאַחַר מַיִם שְׁנִיִּים אֵין בָּהֶם שׁוּם טָמְאָה בְּנִגְיעָה בָּהֶם אַף בְּכִכַּר תְּרוּמָה וּלְכָךְ תִּקְּנוּ הַשְּׁנִיִּים, וְכֵן מוּכָח מִכָּל הַפּוֹסְקִים וּכְבָר תָּמַהּ עָלָיו הַפְּרִי מְגַדִּים (משב״ז סק״ז): **ט** (מז) **מִשְׁנָה** בְּפֶרֶק ב׳ דְּיָדַיִם (מ״ב): **(מח)** דּוּמְיָא דְּחָזַר וְנָגַע בַּכֹּתֶל: **(נ)** דְּכֵן מִשְׁמַע קְצָת מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב שֶׁלֹּא יִשְׁאַר וְכוּ׳, אוֹ אוּלַי דְּחַכָּךְ בְּמִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת וְרֹאשׁוֹ מִטְּמֵאִים מַיִם שֶׁעַל הַצְּרוֹר לְהַיָּד, וְתוּ לֹא יוֹעִיל לָהֶן הַשְּׁנִיִּים לְטַהֲרָן, [וּמַה שֶּׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁלֹּא יִשְׁאַר, וְכוּ׳ רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְאַפּוֹקֵי אִם בָּצַת הִשְׁפִּיכָה רִאשׁוֹנָה גּוּפָא שֶׁטִּפְּחוּ הַמַּיִם אֶת הַצְּרוֹר וְנָפַל מִיָּדוֹ לֵית לָן בָּהּ, וְכֵן מוּכָח קְצָת לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה (שם) דְּקָתָנֵי נָטַל אֶת הָרִאשׁוֹנִים וְנִמְצָא עַל יָדוֹ צְרוֹר וְכוּ׳, מַשְׁמַע דְּלֹא מוֹעִיל אַף אִם יָסִיר אַחַר כָּךְ, וְאִמָּה דְּקָתָנֵי הַמַּיִם הַשְּׁנִיִּים מְטַהֲרִין וְכוּ׳, רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִם הָיוּ מְטַהֲרִין גַּם שֶׁצַּל הַצְּרוֹר, מַפֵּילָא יֵשׁ לָהּ דִּין שֶׁאֵר מַיִם שֶׁאֵינָם מְטַפְּאִין אֶת הַיָּד], וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי אוֹ שֶׁבַּהֲדָחַת הַשְּׁנִיִּים וְכוּ׳, אַף שֶׁכְּבָסָן יָד הַקְּטָנָה (הל׳ ברכות פ״ז ס״ק צז) מַחְמִיר בָּזֶה לְעִנְיַן דַּעְתִּי גַּם זֶה לֹא בְּרִירָא:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah